

Universitetskanslersämbetets utbildningsutvärderingar

Självvärdering

Lärosäte: Sveriges lantbruksuniversitet
Forskarutbildningsämne: Veterinärmedicinsk vetenskap
Licentiatexamen: Ja
Doktorsexamen: Ja

Skriv en självvärdering per utbildning som leder fram till examen inom det forskarutbildningsämne som ska utvärderas. Självvärderingen baseras på kvalitetsaspekter och bedömningsgrunder inom aspektområdena:

- miljö, resurser och område
- utformning, genomförande och resultat
- uppföljning, åtgärder och återkoppling

samt de tre perspektiven:

- arbetslivets perspektiv
- studenters perspektiv
- jämställdhetsperspektiv.

Beskriv kortfattat samt analysera och värdera med exempel hur den utvärderade utbildningen uppfyller bedömningsgrunderna för varje aspekt inom aspektområdena och för perspektiven. Självvärderingen ska utgå från aktuella förhållanden för utbildningen. Beskriv såväl styrkor som identifierade utvecklingsområden samt hur arbetet med uppföljning, vidtagna och planerade åtgärder och återkoppling sker både för att utveckla utbildningen och för att säkerställa att utbildningen har hög kvalitet.

En mer preciserad vägledning till lärosäten vad gäller aspekter och bedömningsgrunder finns i *Vägledning för utvärdering av utbildning på forskarnivå*, bilaga 1.

Självvärderingen bör sammanlagt inte överstiga 75 000 tecken inklusive mellanslag (cirka 25 A4-sidor i 12 punkters storlek), exklusive lärosätets ifyllda tabeller.

Aspektområde: område, miljö och resurser

Aspekt: Forskarutbildningsämne

Bedömningsgrund:

Avgränsningen av forskarutbildningsämnet och dess koppling till den vetenskapliga/konstnärliga grunden och beprövad erfarenhet är välmotiverad och adekvat.

Forskarutbildningsämnets relation till området för forskarutbildning är adekvat (för de lärosäten som har examensrätt för område för forskarutbildning).

Vid SLU beslutar fakultetsnämnden, efter samråd med rektor, i vilka ämnen forskarutbildning ska bedrivas vid respektive fakultet. Forskarutbildningsämnen är baserade på ämnesområden för forskning med en tydlig publiceringsprofil och utvecklad metodologi, har ett tillräckligt antal möjliga biträdande handledare, har mer än en senior forskare som uppfyller kriterierna för att vara huvudhandledare, har en forskningsmiljö med tillräckligt djup och omfattning så att forskarstudenterna möter olika perspektiv på och specialiseringar av ämnet, har en kritisk omfattning och kvalitet på externa forskningsnätverk, samt har en potential för flera forskarstudenter i framtiden. Veterinärmedicinsk vetenskap tillkom som ett nytt ämne 2015. Det ersatte då flera ämnen vid fakulteten, inklusive eventuella inriktningar inom respektive ämne. Förändringen var ett led i en översyn av alla forskarutbildningsämnen vid SLU. Strävan var att minska antalet ämnen för att förbättra sammanhållningen inom varje ämne och underlätta anordnande av gemensamma kurser mm. Det nya ämnet veterinärmedicinsk vetenskap har inga ämnesinriktningar. Avhandlingens titel beskriver den individuella doktorandens inriktning, vilket gör ämnesinriktningarna överflödiga. Veterinärmedicinsk vetenskap är det enda ämne som täcker det som traditionellt brukar betecknas som ren veterinärmedicin. I den allmänna studieplanen anges ämnet omfatta "läran om djurs sjukdomar, vilket inkluderar förebyggande vård, diagnostik och behandling av sjukdomar, skador och rubbningar/störningar", samt veterinär folkhälsa.

Andra ämnen vid SLU som omfattar olika kunskaper om djur är Biomedicinsk vetenskap, Djuromvårdnadsvetenskap och Husdjursvetenskap. Biomedicinsk vetenskap anges vara ett gränsöverskridande ämne som omfattar både naturvetenskap och medicin, med kemi och biologi som centrala discipliner vilka "kopplas till och tillämpas inom medicinsk forskning och praktik". Det har således ingen direkt koppling till kliniska frågeställningar. Ämnet djuromvårdnadsvetenskap omfattar "sjukdomsförebyggande åtgärder, skötsel och vårdplanering vid olika sjukdomstillstånd, rehabilitering och eftervård av djur". Det är därmed en parallell till vårdvetenskap inom humanmedicinen. Det är viktigt att ge detta relativt nya vetenskapsområde en egen profil och ett eget ämne för att stimulera dess tillväxt. Veterinärmedicinsk vetenskap har en tydligare veterinär profil medan Djuromvårdnadsvetenskap fokuserar på understödjande och assisterande verksamhet. Ämnet husdjursvetenskap definieras i den allmänna studieplanen som "vetenskapen om djurarter som används i människans tjänst". Det inkluderar även vilda djurarter som används för att öka vår kunskap om domesticerade djurarter. Ämnet är bredare än Veterinärmedicinsk vetenskap och inkluderar många olika aspekter på djurhållning, dock inte de rent veterinärmedicinska.

Veterinärmedicinsk vetenskaps koppling till vetenskaplig grund och beprövad erfarenhet sker genom krav på forskarutbildningskurser, krav på att skriva en avhandling som består av både en omfattande ramberättelse och 3-5 vetenskapliga artiklar, samt det praktiska arbetet med studierna som utgör grunden för artiklarna. Doktoranden förväntas lära sig och använda den bästa kända praktiska metoden för att genomföra sin forskning.Handledargruppen hjälper doktoranden att identifiera den bästa vedertagna metodiken för att lösa de i avhandlingen ingående forskningsuppgifterna. Detta kan innebära vistelse vid annat universitet för att lära sig ny metodik. Vid publicering av artiklar och under disputationen kontrolleras om adekvata forskningsmetoder har använts. Under disputationen svarar doktoranden på frågor från opponenter som ska ha läst avhandlingen noga. Doktoranden måste besvara frågor om sin forskningsmetodik och varför just denna metodik har valts. Betygsnämndens ledamöter samt publiken ställer ytterligare frågor till doktoranden under disputationen. Disputationen ska organiseras så att det finns tid för respondenten att presentera sin avhandling, för opponenter att presentera avhandlingsämnet och sätta in avhandlingens resultat i ett större ämnesmässigt sammanhang, samt ifrågasätta och grundligt diskutera avhandlingen med respondenten, för betygsnämnden att diskutera med respondenten, samt för en öppen diskussion där publiken bjuds in att delta. Disputationsakten pågår tills samtliga frågor från opponenter, betygsnämnd och auditoriet är tillfredställande besvarade.

Djupet uppnås inom det specifika doktorandprojektet när doktoranden fokuserar på att lösa ett antal vetenskapliga frågeställningar. Forskarutbildningen ska innehålla både generella baskurser och ämneskurser. Examen ska innehålla minst 30 HEC i form av kurser för en doktorsexamen eller minst 15 HEC i form av kurser för en licentiatexamen. Generella baskurser är t ex statistik och pedagogik, och ämneskurser fördjupar kunskaperna inom det specifika doktorandområdet (se nedan). Doktorander uppmuntras att regelmässigt delta i seminarier och presentera sin forskning på konferenser, inklusive internationella vetenskapliga sådana. SLU:s forskarutbildningskurser presenteras närmare nedan.

SLU har publicerat alla sina riktlinjer rörande forskarutbildning på både den interna och externa webben. I den text som följer nedan har vi valt att istället för att lägga in hela länken till hemsidan stryka under de områden som har mer information på hemsidan.

Aspektområde: område, miljö och resurser

Aspekt: Personal

Bedömningsgrunder:

A. Antalet handledare och lärare och deras sammantagna kompetens är adekvat och står i proportion till utbildningens innehåll och genomförande.

En handledargrupp med bred kompetens eftersträvas, för att täcka doktorandens olika behov under utbildningen, samt med båda könen representerade. Fakultetsnämnden utser minst två handledare för varje doktorand, en huvudhandledare och en eller flera biträdande handledare. Huvudhandledaren ska vara docent eller professor, vara anställd vid SLU (normalt vid den institution där doktoranden är antagen) och ha dokumenterad utbildning i handledarpedagogik. Fakulteten hade 2016-12-07 totalt 164 docentkompetenta personer anställda. Institutionen för kliniska vetenskaper har 41 docenter, institutionen för biomedicin och veterinär folkhälsovetenskap har 15 och institutionen för husdjurens miljö och hälsa har 10 (2017-03-12). Biträdande handledare ska vara disputerade och minst en av dem ska ha anställning vid SLU. 56 disputerade personer är anställda på institutionen för kliniska vetenskaper, 22 på institutionen för biomedicin och veterinär folkhälsovetenskap och 30 på institutionen för husdjurens miljö och hälsa.

För att erhålla docentur vid fakulteten och därmed kunna bli huvudhandledare krävs 10 veckors dokumenterad högskolepedagogisk utbildning på heltid, varav minst 3 veckors utbildning i forskarhandledning. SLU organiserar regelbundet pedagogiska kurser, inklusive en grundkurs i högskolepedagogik (4 HEC), en kurs i forskarhandledning (4 HEC), samt 9 andra pedagogiska kurser med olika omfattning från 3 dagar till 4 veckor. Alla kurserna erbjuds på både svenska och engelska. Vid nyrekrytering av professorer och lektorer eftersträvar fakulteten anställning av personer med dokumenterad utbildning och erfarenhet i forskarhandledning, för att långsiktigt säkra att det finns tillräckliga handledarresurser. Biträdande handledare kan vara verksamma vid utländska universitet, för att bidra till doktorandens internationella nätverk och ge möjligheter till utlandsvistelse under utbildningen.

Arbetet med att, vid behov, säkra att det finns tillräckliga och adekvata handledarresurser ligger till stor del på de institutioner som utbildar doktorander inom veterinärmedicinsk vetenskap. Fakulteten har ett övergripande ansvar att anställa professorer som upprätthåller och utvecklar ämnet, men kan inte styra vilka enskilda projekt som via extern finansiering skapar förutsättningar för doktorandernas avhandlingsarbete.

SLU:s gemensamma riktlinjer för utbildning på forskarnivå är en regelsamling för hur utbildningen ska bedrivas, till stöd för alla parter. De omfattar rekrytering och antagning, dubbel och gemensam examen, handledning, utbildningens omfattning och innehåll, planering och uppföljning, åtgärder när utbildningen inte fungerar, examination och examen. Den senaste versionen gäller från 2015-07-01 och nästa uppdatering väntas under 2017.

Om forskarutbildningen inte fungerar för en enskild doktorand kan åtgärder initieras av handledaren eller doktoranden, och det kan ske när som helst under utbildningen. Om

fakultetsnämnden bedömer att utbildningen eller doktorandens förutsättningar för utbildningen har allvarliga brister, eller om någon av parterna (doktorand eller handledare) begär det, ska nämnden agera. Exempel på allvarliga brister är kraftigt bristande kunskaper eller färdigheter hos doktoranden, upprepat och gravt eftersatt handledning, upprepad och omotiverad underlåtenhet hos någon av parterna att uppfylla åtagandena i den individuella studieplanen, samt upprepad och omotiverad underlåtenhet att följa upp utbildningen enligt SLUs-riktlinjer. Om bristerna inte kan undanröjas med ordinarie planerings- och uppföljningsrutiner ska en ny och mer detaljerad individuell studieplan upprättas och följas upp regelbundet med korta intervall. Resultatet av uppföljningarna ska meddelas dekan. Om den nya studieplanen inte leder till att bristerna försvinner och fakultetsnämnden bedömer att huvudhandledaren inte har uppfyllt sina åtaganden ska handledarbyte beslutas. Alla doktorander informeras om att de har rätt att byta huvudhandledare och biträdande handledare om de så önskar. Om FUN istället bedömer att doktoranden inte har uppfyllt sina åtaganden krävs vidare utredning med stöd av juridisk sakkunskap, vilket i förlängningen kan leda till rektorsbeslut om indragning av doktorandens rätt till handledning.

När byte av huvudhandledare sker träder ofta en av de biträdande handledarna in som ny huvudhandledare. När detta inte är möjligt rekryteras en ny handledare från institution eller, om inte heller detta är möjligt, från en annan institution vid fakulteten. I praktiken tar prefekten vid den institution där doktoranden är antagen huvudansvaret för att identifiera en ny huvudhandledare och föreslå denna/e till fakultetsnämnden.

En svårighet vid handledarbyte skulle kunna vara att doktoranden oftast är anställd på forskningsbidrag från en extern finansiär där huvudhandledaren har varit huvudsökande till projektet. I de fall doktorander har önskat byta huvudhandledare på grund av problem har fakulteten lyckats tillgodose doktorandernas önskemål om handledarbyte. Vid byte av huvudhandledare är det nödvändigt att tydliggöra och skilja på rollerna som huvudhandledare respektive projektledare. Vid en konflikt mellan doktorand och handledare har fakulteten ett ansvar för att på bästa sätt tillgodose doktorandens behov så denne kan avsluta sitt avhandlingsarbete. SLU har en vägledning om medförfattarskap i delarbeten i avhandlingar, men fakulteten har inga standardrutiner för liknande situationer, utan frågorna måste avgöras från fall till fall.

Den individuella studieplanen innehåller ett avsnitt där handledarnas och doktorandens åtaganden och förväntningar preciseras och bekräftas med namnteckning vid den första uppdateringen av planen, som ska göras inom 3 månader efter antagning. Därefter uppdateras ISP årligen.

Det är huvudsakligen upp till de enskilda handledarna och lärarna att vidmakthålla och successivt utveckla sin kompetens som handledare genom att delta i kurser, konferenser och seminarier med högskolepedagogisk inriktning, inom eller utanför SLU. Det har nyligen initierats seminarieverksamhet för handledare från centralt håll på SLU. Vid anställning av rekryteringsprofessorer ställs inte krav på högskolepedagogisk utbildning motsvarande den vid docentantagning, även om ambitionen är att anställa personer med dokumenterad utbildning och erfarenhet av forskarhandledning.

Handledarnas och lärarnas möjlighet att följa den samhällsutveckling i övrigt som har betydelse för deras handledning och undervisning beror till stor del på dem själva genom att de väljer hur mycket och på vilket sätt de följer med i massmedia och i sociala medier. När det gäller doktorandens forskningsområde förväntas handledarna ha kunskap om hur det ligger till i ett omvärldsperspektiv. Det sker ingen direkt dokumentation eller uppföljning av detta.

Det SLU-gemensamma Rådet för utbildning på forskarnivå (FUR) leds av prorektor och administreras av avdelningsdirektören vid Planeringsavdelningen. FUR sammanträder fyra gånger per år och hanterar övergripande forskarutbildningsfrågor på SLU. Under ett antal år har fler och fler regler och rutiner för forskarutbildningen blivit SLU-gemensamma och beslut av dessa har utformats av FUR och beslutats av rektor. Fakulteten har olika funktioner och organ som ansvarar för att forskarutbildningen uppfyller de regelverk som myndigheterna har och som SLU har satt upp riktlinjer för. En vicedekan med ansvar för forskarutbildning är konterad på 20 % för att utföra de uppdrag som anges i delegationsordningen. Nämnden för utbildning på forskarnivå (även kallad forskarutbildningsnämnden, FUN) sammanträder en gång per månad utom i juli och leds av vicedekanan med ansvar för forskarutbildning som också representerar den institution där hon har sin anställning. Ordinarie ledamöter och suppleanter representerar ytterligare fem institutionerna på fakulteten (det finns totalt 8 institutioner vid Fakulteten, varav två är Fakultetsgemensamma institutioner, men dessa är inte representerade i FUN). Tre doktorander ingår också i FUN samt studierektorn för forskarutbildning på fakulteten. Fakultetens studierektor har närvaro- och yttranderätt, är föredragande och har förberett de flesta ärenden som behandlas, dvs., ansökningar om antagning till forskarutbildning, ansökningar om disputation eller licentiatseminarium, godkännande av forskarutbildningskurser. Styrgruppen för fakultetens forskarskola har också en tydlig delegationsordning och de ansvarar framförallt för att det ordnas forskarutbildningskurser på fakulteten. Prefekten har det yttersta arbetsgivaransvaret och det finns en tydlig delegationsordning för detta, men samtliga prefekterna har valt att delegera arbetet med forskarutbildningen till särskilda kontaktpersoner på institutionen.

Fakultetens delegationsordning anger vad som åligger olika personer och organ (nuvarande version gäller 2016-2019). Nedan återges utdrag av det som gäller forskarutbildningen.

Vicedekanan med ansvar för utbildning på forskarnivå åligger:

- att företräda fakulteten inom och utom SLU i frågor som rör utbildning på forskarnivå,
- att verka för att utbildning på forskarnivå av hög kvalitet bedrivs inom fakulteten,
- att ansvara för att de regelverk, policyer och strategier som beslutats av såväl överordnade nivåer som fakulteten om utbildning på forskarnivå görs kända vid institutionerna,
- att informera fakultetsnämnden om frågor som rör utbildning på forskarnivå,
- att vara ordförande i fakultetens nämnd för utbildning på forskarnivå,
- att samordna utbildning på forskarnivå vid institutionerna,
- att besluta om förkortad spikningstid i enskilt fall,
- att ge dispens från regeln att spikning ska ske mellan 15 augusti och 1 juli,
- att besluta om ändring av ordförande vid disputation p.g.a. sjukdom m.m.

Nämnden för utbildning på forskarnivå (FUN) vid fakulteten åligger:

- att, vid allvarliga brister i en enskild doktorands utbildning, eller om doktorand och/eller huvudhandledare begär det, agera enligt SLU-riktlinjerna för utbildning på forskarnivå,
- att besluta om tillgodoräknanden av kurspoäng (gäller kurser genomförda före antagning) i utbildningen på forskarnivå,
- att, vid halvtidsuppföljning, ta ställning till om de allmänna förutsättningarna för utbildningens och avhandlingsarbetet genomförande på institutionen respektive inom forskningsprojektet är tillräckligt goda,
- att godkänna examination inklusive vilka kurser som ingår (examensbevis undertecknas av dekanen),
- att, då alla kurser i utbildningen på forskarnivå ska vara examinerade och registrerade i Ladok före disputation eller licentiatseminarium, medge undantag för pågående eller planerad kurs,
- att godkänna kursplaner på forskarnivå,
- att utöva tillsyn över genomförandet av utbildningen på forskarnivå,
- att till fakultetsnämnden lämna förslag om ämnen för utbildningen på forskarnivå och inriktningar inom dessa,
- att till fakultetsnämnden lämna förslag om allmänna studieplaner för utbildningen på forskarnivå,
- att, efter förslag från prefekt, besluta om:
 - o antagning till utbildning på forskarnivå inklusive bedömning av den tilltänkta finansieringen,
 - o förordnande av huvudhandledare och biträdande handledare för forskarstuderande,
 - o byte av forskarstuderandes huvudhandledare eller biträdande handledare,
 - o extern förhandsgranskning, i de fall de formella kraven för disputation eller licentiatseminarium inte är uppfyllda,
 - o utseende av betygsnämnd, ordförande och opponenter vid disputation,
 - o utseende av betygsnämnd och ordförande för licentiatseminarium,
 - o tid och plats för disputation samt för presentation av licentiatuppsats (licentiatseminarium), att bevaka utvecklingen av finansieringsformer för doktorander och före utgången av januari månad varje år presentera en statistik över finansieringsformer för dem som under det gångna året varit antagna som doktorander vid fakulteten,
- att utse ledamöter och suppleanter i styrgruppen för fakultetens forskarskola,
- att terminsvis ha möte med koordinatörerna för fakultetens forskarskola,
- att granska de årliga rapporterna från fakultetens forskarskola över dess verksamhet och resultat,
- att godkänna och följa upp budget för forskarskolan,
- att utföra en årlig översyn av forskarutbildningsämnen och allmänna studieplaner för anpassning till eventuella förändringar i regelverk.

Fakultetens studierektor för utbildning på forskarnivå åligger:

- att inom fakultetens utbildning på forskarnivå aktivt delta i planering, utveckling och samordning,

- att bereda ärenden på FUN:s uppdrag,
- att terminsvis ha möte med institutionernas kontaktpersoner för forskarutbildning och rapportera till FUN,
- att delta vid FUR:s möten,
- att vägleda och på annat sätt stötta studenterna vad gäller utbildning på forskarnivå,
- att stödja och samordna arbetet som åligger institutionernas kontaktpersoner och koordinatörerna för forskarskolan,
- att hålla vicedekanen för utbildning på forskarnivå eller annan utsedd representant för fakultetsledningen informerad om utvecklingen inom utbildningen på forskarnivå.

Styrgruppen för fakultetens forskarskola åligger:

- att till FUN föreslå budget för forskarskolan,
- att besluta om justeringar av verksamhetsplanen inom givna ekonomiska ramar,
- att fastställa kurs- och aktivitetsplaner inom forskarskolan i enlighet med SLU:s riktlinjer för forskarutbildningskurser,
- att fastställa arbetsuppgifter för forskarskolans koordinatörer,
- att besluta om vidaredelegation i frågor där så befinns lämpligt,
- att ansvara för kvalitet och uppföljning,
- att aktivt delta i övergripande aktivitetsplanering,
- att tillse att återrapportering sker till fakulteten enligt givna anvisningar,
- att verka för samverkan med andra forskarskolor, fakulteter och intressenter både inom och utanför SLU,
- att erbjuda fortbildning till handledare,
- att samordna fakultetens seminarier,
- att i övrigt utföra de uppdrag som dekanen beslutar om.

Prefekterna åligger gällande forskarutbildning:

- att ansvara för att utbildning, forskning och fortlöpande miljöanalys av högsta klass bedrivs inom institutionens område inom ramen för tilldelade resurser,
- att utveckla en god anda och kreativ miljö för alla anställda och studenter vid institutionen,
- att ansvara för att alla anställda vid institutionen får möjlighet att ta del av institutionens anslagsfördelning, verksamhetsplan och budget,
- att besluta om individuella studieplaner för utbildning på forskarnivå samt utse examinatorer för kurser i utbildning på forskarnivå,
- att underlätta och i förekommande fall ansvara för att riktlinjer, policies, strategier och andra SLU- och fakultetsgemensamma dokument görs kända och tillämpas i institutionens verksamhet,
- att ansvara för att varje anställd, inklusive doktorander oavsett finansiering, erbjuds möjlighet till medarbetarsamtal med närmast högre chef minst en gång varje år,
- att ansvara för att det uppdrag inom utbildningen på forskarnivå som fakulteten givit utförs,
- att till FUN lämna förslag på personer som ska antas till utbildning på forskarnivå tillsammans med förslag till finansiering och andra handlingar som erfordras för att

FUN ska kunna göra en allsidig bedömning samt därvid även föreslå huvudhandledare och handledare,

- att, senast 3 månader efter antagning till utbildning på forskarnivå, fastställa eller låta fastställa en individuell studieplan, därefter tillse att doktorand och handledare skriftligen intygar att de tagit del av den eller de ändringar som görs i den samt att följa upp planen enligt de anvisningar som lämnas av FUN,
- att ge doktoranderna, oavsett finansieringsform, lika möjlighet att delta i kurser, seminarier, institutionsdagar och resor,
- att själv vara ordförande vid disputationsakt inom institutionen eller, vid förhinder, utse annan ordförande.

B. Handledarnas och lärarnas sammantagna kompetens och kompetensutveckling följs systematisk upp i syfte att främja hög kvalitet i utbildningen. Resultaten av uppföljning omsätts vid behov i åtgärder för kvalitetsutveckling och återkoppling sker till relevanta intressenter.

Arbetet för att säkerställa att kvaliteten på handledning och undervisning är hög och av tillräcklig omfattning görs i första hand genom att kräva dokumenterad högskolepedagogisk utbildning för docentur enligt ovan. Utöver det undersöks, genom en enkät (kallad Doktorandspegeln) till alla doktorander vid SLU, synen på utbildningens och handledningens kvalitet samt den studiesociala miljön på ett systematiskt sätt. Enkäten genomförs vartannat eller vart tredje år sedan 2006, inklusive 2017. Utöver det har prefekten enligt fakultetens delegationsordning ett ansvar för att ett flertal uppgifter inom forskarutbildningen görs. Prefekten kan delegera detta vidare till en kontaktperson för forskarutbildningen på institutionen, vilket regelmässigt sker, men det är prefekten som är ytterst ansvarig att följa upp att detta sker. Målsättningen är att alla institutioner har skriftliga instruktioner från prefekten till kontaktpersonen, vilket blir särskilt viktigt om något går fel i forskarutbildningen. Prefektens eller närmaste chefs årliga medarbetarsamtal omfattar även handledning av forskarstuderande.

FUR, fakultetsnämnden eller FUN kan vid behov initiera utvecklande åtgärder i samband med uppföljning av handledarkollektivets sammansättning och kompetens. Till exempel har den för huvudhandledare obligatoriska kursen i handledningspedagogik syfte och lärandemål godkänts av FUR. För närvarande utvärderar FUR olika tänkbara åtgärder med anledning av den nationella Doktorandspegeln resultat om handledningens effektivitet och kvalitet

SLU:s kvalitetssäkringssystem som införs 2017 följer, med hjälp av kvalitetsstandarder och därtill kopplade indikatorer, systematiskt upp hela utbildningsprocessen. SLU strukturerar sitt kvalitetsarbete i sex kvalitetsområden, som stödjer utbildningsprocessens olika faser:

1. Rekrytering, urval (forskarnivå), antagning och introduktion till utbildning
2. Forsknings- och arbetsmiljö
3. Utbildningens utformning, innehåll och resultat
4. Undervisning och handledning
5. Utbildningsadministration och studentstöd
6. Övergång till arbetsliv och karriär

Systemets övergripande syfte är att undersöka om SLU uppnår den standard som de universitetsgemensamma styrdokumenterna anger. Uppföljningsresultatet sammanställs så att fakultetsnämnd och rektor vid en årlig kvalitetsdialog tillsammans kan identifiera var utveckling och förbättring krävs. Vid den nästkommande kvalitetsdialogen återkopplas till resultatet av den föregående dialogen. Uppföljningsresultat sammanställs så att fakultetsnämnd och rektor vid en årlig kvalitetsdialog tillsammans kan identifiera var utveckling och förbättring krävs. FUR stöder och samordnar fakultetsnämndernas kvalitetsfrämjande åtgärder.

Information om kvalitetsutvecklande åtgärder ges från FUR till fakultetsnämnden och FUN via ordföranden i FUN, tillika vicedekan med ansvar för forskarutbildning vid fakulteten, samt från fakultetens studierektor för forskarutbildning, som också deltar i FUR och FUN, till kontaktpersoner för forskarutbildning på institutionerna. Institutionernas kontaktpersoner vidareförmedlar denna information till handledare och doktorander på den egna institutionen. Information kan även ges från ordföranden i FUN eller fakultetens studierektor till institutionerna via prefektråden eller e-mail och vid fakultetsnämndens sammanträden. Information sprids även på den interna s.k. medarbetarwebben på SLU:s hemsida.

På varje institution finns en kontaktperson (även kallad institutionsstudierektor) för forskarutbildning, med huvudsakliga uppgifter att föra eller ha tillgång till en förteckning över institutionens forskarstuderande med uppgifter om antagningsdatum, aktivitetsgrad etc., att vara insatt i regler och rutiner för forskarutbildning och ansvara för att prefekt, handledare och doktorander får denna information, att hålla reda på när uppföljningar av institutionens forskarstuderande sker och vid behov påminna handledare och doktorander om att uppföljning ska ske, att se till att institutionens intressenter känner till kontaktpersonen och vara insatt i vilka stödfunktioner som finns att tillgå i händelse av konflikter i utbildningen, samt att hålla fakulteten underrättad om institutionens forskarutbildningsaktiviteter och framföra institutionens önskemål, åsikter och behov.

Aspektområde: Område, miljö och resurser

Aspekt: Forskarutbildningsmiljö

Bedömningsgrunder:

A. Forskningen/den konstnärliga forskningen vid lärosätet har en sådan kvalitet och omfattning att utbildning på forskarnivå kan bedrivas på en hög vetenskaplig/konstnärlig nivå och med goda utbildningsmässiga förutsättningar i övrigt. Relevant samverkan sker med det omgivande samhället både nationellt och internationellt.

Doktorandernas forskarutbildningsmiljö består av de lokala, nationella och internationella nätverk som doktoranderna och handledarna är en del av och som är av betydelse för utbildningen. Det är till stor del upp till handledarna och doktoranden själv hur dessa nätverk ser ut. Doktoranderna erbjuds ofta att vistas en kortare eller längre tid vid en institution eller annat forskningsinstitut utanför SLU, företrädesvis utomlands, i syfte att förkovra sig och knyta nya kontakter. Doktoranderna förväntas också presentera sin forskning vid internationella vetenskapliga konferenser, vilket anges i ISP.

Graden av samverkan med det omgivande samhället styrs av utmaningarna och behoven i det aktuella doktorandprojektet, samt av handledarens och doktorandens kompetens, egna nätverk och personliga intressen. Fakultetens forskning inom Veterinärmedicinsk vetenskap är till största delen tillämpbar och rörer ofta stort intresse i det omgivande samhället, vilket underlättar samverkan. Samverkan kan t ex ske genom samarbete för formulering av frågeställningar, datainsamling, innovationsutveckling eller förmedling av forskningsresultat samt deltagardriven forskning. Samverkan sker i stor omfattning med t ex försäkringsbolag, djurskyddsorganisationer, stiftelser, kliniker och företag. Enstaka doktorander kan även presentera sina forskningsresultat på den årliga veterinärkongressen som Veterinärförbundet anordnar på SLU:s campus Ultuna varje höst. Fakulteten har en vice-dekan med ansvar för samverkan och samverkanslektorer, som kan underlätta kontaktvägar för handledare och doktorander.

Kvaliteten på de avhandlingar som presenteras säkerställs genom både regelverk och personlig kompetens (den samlade effekten av SLU-riktlinjerna, handledargruppens samlade kompetens och nätverk, insatser av informella handledare/rådgivare/mentorerna, den individuella studieplanen, rutiner för antagning och ansökan om disputation eller licentiatseminarium, kursutbud, publicering av delarbetena, samt eventuell förhandsgranskning av avhandlingen).

Den individuella studieplanen innehåller ett avsnitt där handledarnas och doktorandens åtaganden och förväntningar preciseras och bekräftas med namnteckning vid den första uppdateringen av planen, inom 3 månader efter antagning. Studieplanen innehåller även sedan januari 2017 ett avsnitt där doktoranden och huvudhandledaren gemensamt bedömer graden av uppfyllande av de olika examensmålen i utbildningen, vilket bekräftas med namnteckningar. Vid fakulteten accepteras endast sammanläggningsavhandlingar. För doktorsexamen ska avhandlingen innehålla minst tre och upp till fem delarbeten, samtliga av en sådan kvalitet att de utan större omarbetning är möjliga att publicera i en sakkunniggranskad internationell vetenskaplig tidskrift eller på motsvarande sätt är av inom disciplinen erkänt god kvalitet. Doktoranden ska vara förstaförfattare eller motsvarande på

minst två av delarbetena och minst ett av arbetena ska vara accepterat för publicering eller publicerat i en sakkunniggranskad internationella vetenskaplig tidskrift. För licentiatexamen ska avhandlingen innehålla minst ett delarbete och doktoranden ska vara förstaförfattare eller motsvarande på minst ett delarbete. Huvudhandledaren ansvarar för bedömningen av om doktoranden har uppnått examensmålen och kan ansöka om att få disputera. Fakultetsnämnden beslutar om avhandlingen kan läggas fram och försvaras. VH-fakulteten hade tidigare ett krav på att minst två delarbeten skulle vara publicerade eller accepterade innan doktoranden fick disputera. De universitetsgemensamma riktlinjerna som infördes 2013 har ett lägre minimikrav (ett publicerat delarbete). Det lägre minimikravet motiveras av att flera av universitetets forskarutbildningsämnen har höga kurskrav alternativt tidskrävande experiment som underlag för avhandlingen.

I den individuella studieplanen kan doktoranden ange datum för ett så kallat slutseminarium. Detta är tänkt att hållas några månader innan disputationen och kan fungera som ett test av om doktoranden är mogen att ansöka om att få disputera. I praktiken verkar de flesta doktoranderna vid fakulteten inte ha något slutseminarium. Däremot har man ofta ett träningsseminarium i nära anslutning till disputationen där man av kollegor tränas i att besvara frågor om sitt avhandlingsarbete.

Så kallad extern förhandsgranskning av avhandlingen kan enligt SLU-riktlinjerna ske efter ansökan till fakultetsnämnden om huvudhandledaren bedömer att doktoranden är redo att lägga fram avhandlingen trots att de formella kraven inte är uppfyllda, eller avhandlingen och doktoranden är redo för disputation trots att bedömaren vid slutseminariet kraftigt ifrågasatt möjligheterna att avhandlingen kan slutföras enligt tidsplanen.

Granskningen omfattar nio doktorander, varav sju kvinnor och två män, i åldrarna 27-43 år (medel 33,4 år). Sex av dem är antagna till utbildning till doktorexamen och tre till licentiat. Fem är antagna vid Institutionen för kliniska vetenskaper, tre vid Institutionen för biomedicin och veterinär folkhälsovetenskap och en vid Institutionen för husdjurens miljö och hälsa. Åtta antogs mellan februari och november 2016 och en i maj 2014. Fyra av doktoranderna har två biträdande handledare, tre har tre, en har fyra och en har fem. Sju av doktoranderna har sin arbetsplats på SLU i Uppsala, en delad mellan Skara och Mexiko City (Mexiko) och en i Dar es Salaam (Tanzania). De två senare behärskar svenska endast i liten omfattning (en huvudsakligen engelska och en huvudsakligen spanska och engelska). Adalinda Hernandez ingår i ett samarbete med ett mexikanskt universitet och vistas periodvis i Mexiko och Kenya för datainsamling. Justine Maganira är SIDA-doktorand och anställd vid en utländsk högskola i Tanzania, och kommer till Sverige emellanåt för att gå kurser, delta i handledarträffar etc. Kommunikationen sker huvudsakligen via e-post och Skype. Gunilla Ström har hämtat sina prover i Kambodja men den delen är nyligen avslutad. Ida Hallberg kommer att åka till Kanada för att analysera sina prover under några månader tillsammans med den biträdande handledare som är därifrån (Sirard Marc-André). Dinah Selighson kommer att utföra sina praktiska studier i Kenya. Karolina Enlund vistas på SLU hela tiden men finansieras av en stiftelse och räknas som företagsdoktorand. Daniel Bergman kommer sannolikt att vistas hela doktorandtiden vid SLU i Uppsala.

Fakulteten bedriver utbildning för doktorander placerade i Uppsala, Skara, Alnarp och Umeå. Den fysiska utbildningsmiljön varierar givetvis mellan orterna. Gemensamt är

tillgången till Internetbaserade resurser, inklusive support för video- och webbkonferenser. Fakulteten förfogar över flera mötesrum med fast videoutrustning fördelade mellan orterna. Alla anställda och doktorander erbjuds dessutom webbkamera och programvara för webbkonferens i den egna datorn (Microsoft Skype för företag).

Forskarutbildningskurser erbjuds i vissa fall och när så är praktiskt möjligt – i sin helhet eller till viss del – via video/webbuppkoppling. Detta är av stor betydelse framför allt för doktorander på andra orter än Uppsala och doktorander som vistas utomlands under delar av sin utbildning. FUN uppmanar kursledare att erbjuda hela eller delar av alla kurser via videolänk eller webb, när så är praktiskt möjligt.

SLU:s regler kräver att man har både kvinnliga och manliga handledare i handledargruppen när ansökan skickas till FUN. Avsteg från detta kräver särskild motivering. FUN ställer inga särskilda krav på en viss åldersfördelning i handledargruppen, men det kan vara lämpligt att inkludera yngre forskare i handledargruppen för att hjälpa dem meritera sig och få erfarenhet av forskarhandledning. Det skulle även kunna vara lättare för en doktorand att prata med en yngre handledare som är närmare sin egen forskarutbildning och kanske har större förståelse för doktorandens situation. Det är bra om handledargruppen kan hjälpa doktoranden att utveckla engelska språket under hela doktorandtiden då det ställs krav på att både skriva artiklar och ramberättelse på engelska, samt kunna presentera sin forskning på internationella konferenser och vid disputationen. De flesta doktoranderna har en biträdande handledare som befinner sig på en annan ort, som regel utanför Sverige. Genom det får doktoranden träning i engelska, men även kunskaper om andra forskarmiljöer och de förutsättningar för forskarutbildning och forskning som finns där.

Det är svårt att identifiera möjligheter och utmaningar avseende handledargruppens sammansättning och hur dessa har hanterats eftersom alla doktorander utom en antogs under 2016. Alla doktorander på Institutionen för kliniska vetenskaper har båda könen representerade i handledargruppen: Dinah Seligsohn har en handledare vid SLU, två vid Statens Veterinärmedicinska Anstalt (SVA) och en i Kenya; Ida Hallberg har två handledare vid SLU, två vid Karolinska Institutet och Swetox, en vid Uppsala universitet och en i Kanada; Gunilla Ström har två vid SLU och en vid Lunds universitet; Daniel Bergman har två vid SLU och en vid Uppsala universitet; Karolina Enlund har alla sina handledare vid SLU. Alla tre doktoranderna vid Institutionen för biomedicin och veterinär folkhälsovetenskap har båda könen representerade i handledargruppen. Frida Martin har alla handledare vid SLU, Ylva Lindgren har handledare vid SLU och SVA, och Justine har handledare vid SLU och University of Dar es Salaam. Adalinda Hernandez har handledare av båda könen fördelade på SLU och Mexikos nationella autonoma universitet (UNAM).

SLU erbjuder genom FUR ett antal generella baskurser. Baskurserna är avsedda att stödja doktorandernas personliga utveckling och träna generella kunskaper och färdigheter i exempelvis statistik, vetenskapsfilosofi, forskningsetik, informationskompetens, kommunikation och pedagogik. Alla doktorander ska genomgå poänggivande utbildning i vetenskapsteori och forskningsetik, inklusive regler om fusk och plagiering. Forskarskolorna kompletterar utbildnings- och forskningsmiljön på institutionen där doktoranden är antagen och som har ansvar för doktorandens utbildning. I samverkan med näringsliv, offentlig sektor och internationella partners skapar SLU:s forskarskolor ett tvärinstitutionellt utbildningssammanhang med ett stort och varierat utbud av utbildningsaktiviteter, t.ex.

kurser, seminarier, workshops, nätverksträffar och studiebesök. Kurserna syftar till att ge bredare eller djupare ämneskunskaper. Målsättningen är att minst 25 % av antalet utbildningsaktiviteter i fakulteternas forskarskolor utförs i samverkan med andra intressenter och partners utanför SLU. Aktiviteterna är öppna för alla SLU-doktorander oavsett fakultets- och institutionstillhörighet vilket främjar nätverksbyggande.

Fakultetens forskarskola heter Graduate School for Veterinary Medicine and Animal Science (GS-VMAS). Forskarskolan har tre koordinatörer och en styrgrupp bestående av minst sex ledamöter och två suppleanter som utgörs av en representant från varje institution. Dessutom ska det finnas tre studeranderepresentanter som utses av SLUSS. Majoriteten av ledamöterna ska ha docentkompetens. Alla doktorander antagna vid fakulteten ansluts automatiskt till GS-VMAS, vilket dock inte medför några krav på delaktighet i skolans aktiviteter. Varje doktorand kan dessutom frivilligt ansluta sig till andra forskarskolor eller delta i deras aktiviteter. Finansiering för koordinering och drift av aktiviteterna kommer från fakulteten.

Alla kursplaner för SLU-ämneskurser i forskarutbildningen ska godkännas av FUN och alla kursplaner för baskurser av FUR. Kursplanerna ska därefter registreras i SLU:s webbaserade sökbara kursdatabas, vilket bör ske senast 6 månader före kursstart. För att en kurs ska kunna ingå i examen krävs att den har forskarutbildningsnivå och har en kursplan som beskriver förkunskapskrav, omfattning, lärandemål, syfte, innehåll, pedagogisk form, tidsplan och krav för godkännande. Huvudhandledaren föreslår vilka kurser som ska ingå i examen och fakultetsnämnden beslutar. Kurser genomgångna före antagningen till utbildningen och kurser på grundläggande eller avancerad nivå kan tillgodoräknas om det motiveras i den individuella studieplanen.

Alla kurser som organiseras av SLU utlyses på medarbetarwebben. Kurser som kan vara relevanta för doktorander i ämnet Veterinärmedicinsk vetenskap annonseras dessutom vanligen på initiativ av kursledaren eller FUR/forskarskolan via en maillista för alla doktorander vid fakulteten. Maillistan administreras av fakultetens studierektor.

B. Forskarutbildningsmiljön följs systematiskt upp för att säkerställa hög kvalitet. Resultatet av uppföljningen omsätts vid behov i kvalitetsutvecklande åtgärder och återkoppling sker till relevanta intressenter.

Prefekterna har enligt delegationsordningen ett övergripande ansvar för att utveckla arbetsmiljön, disponera personal och andra resurser på ett effektivt och ändamålsenligt sätt, samt kommunicera aktuella frågor med berörd personal, vilket även omfattar doktoranderna. Prefekten håller som regel i personalmöten som inträffar från varje månad till en gång per termin beroende på institution. Doktorander ingår som regel i en avdelning och har då en avdelningschef. På en stor institution kan även avdelningar delas upp i enheter och då blir enhetschefen doktorandens närmaste chef. Prefekten kan delegera ansvar rörande forskarutbildningen till en studierektor som då får ansvaret att följa upp doktorandernas arbetsmiljö. Varje institution har en lokal samverkansgrupp för behandling av arbetsmiljöfrågor, säkerhet och lika villkor, relevanta för anställda, doktorander och andra studenter. Gruppen sammanträder ett antal gånger per år och initierar kvalitetsutvecklande åtgärder vid behov och återkopplar dessa till all anställd personal. Inom vissa institutioner

finns det även ytterligare resurser att kontakta. Exempelvis har Institutionen för husdjurens miljö och hälsa en resursperson utanför handledargruppen till varje doktorand, samt en personalvårdsgrupp som vem som helst inom personalen kan kontakta. Det är viktigt att det är tydligt för doktoranden vem som kan kontaktas om det blir problem i forskarutbildningen eftersom det finns så många olika delegations- och chefsnivåer. Doktoranderna ges stor frihet att kontakta den person man känner störst förtroende för. Doktorandombudsmannen är lämplig att kontakta om doktoranden upplever att det inte finns någon inom den egna institutionen som det går att prata med, och doktoranderna informeras om den möjligheten vid antagningen.

Kursledare vid SLU sammanställer statistik och kursvärdering från genomförda forskarutbildningskurser för forskarskolan, som utvärderar kurserna. Verksamheten vid fakultetens forskarskola följs upp regelbundet av FUN, som har terminsvisa möten med skolans koordinatörer, granskar de årliga rapporterna över dess verksamhet och resultat, samt godkänner och följer upp skolans budget. FUR gör regelbundet systematiska uppföljningar av verksamheten vid SLU:s alla forskarskolor. FUN och FUR vidtar kvalitetsstärkande åtgärder vid behov.

Systematisk universitetsgemensam uppföljning av doktorandernas syn på utbildningens och handledningens kvalitet samt den studiesociala miljön görs med hjälp av doktorandspeglarna. Utvecklande åtgärder initieras i FUR, fakultetsnämnderna eller FUN.

SLU:s internrevision genomför systematiska granskningar av olika verksamheter, inklusive forskarutbildningen. En nyligen genomförd sådan granskning (2016-06-16) syftade till att bedöma om forskarutbildningen bedrivs ändamålsenligt och säkert, samt att identifiera väsentliga brister och förslå förbättringar. Granskningen avsåg även att belysa risken för att doktoranderna behandlas på ett sätt som kan upplevas som diskriminerande. Granskningen kommunicerades genom ett rektorsbeslut till prorektor, dekanerna, avdelningschefer inom universitetsadministrationen, universitetdjursjukhusdirektören och överbibliotekarien. Den distribuerades vidare till FUN och institutionernas kontaktpersoner för forskarutbildning.

Vid disputationer anlitas en internationellt välrenommerad professor, docent eller seniorforskare som examinerar doktoranden vid en offentlig utfrågning där vem som helst från samhället kan närvara. Alla disputationer måste anslås minst 3 veckor innan disputationen. De 3-5 forskare som ingår i betygsnämnden och där huvuddelen ska vara docentkompetenta utgörs ofta av flera forskare utanför SLU, och ibland kan de komma från näringen eller någon myndighet. Inför en disputation kan ett pressmeddelande skickas ut för att informera pressen så att resultaten får en stor spridning. Vid dessa tillfällen kan både tidningar, radio och tv höra av sig beroende på hur intressanta de anser ämnet vara för allmänheten.

Aspektområde: Utformning, genomförande, resultat

Aspekt: Måluppfyllelse – kunskap och förståelse

Bedömningsgrunder:

A. Utbildningen säkerställer genom utformning, genomförande och examination att doktoranderna, när examen utfärdas, visar bred kunskap och förståelse både inom forskarutbildningsämnet och för vetenskaplig metodik/konstnärliga forskningsmetoder inom forskarutbildningsämnet.

SLU säkerställer att utbildningens utformning och genomförande ger alla doktorander likvärdiga förutsättningar att nå examensmålen genom gemensamma riktlinjer och rutiner för forskarutbildning, gemensamma generella baskurser, fakulteternas forskarskolor, en likformig organisation och beslutsordning mellan fakulteternas institutioner, samordnade kvalitetsutvecklande åtgärder från dekanerna, vicedekaner med ansvar för forskarutbildning, FUN och fakultetsstudierektorer för forskarutbildning.

Baskurserna organiseras regelbundet och så att de är tillgängliga för alla doktorander. Doktorander som inte vistas på den ort där kursen ges kan dock ha svårigheter att delta i vissa kurser eller kursmoment. Detta gäller särskilt doktorander som periodvis vistas utomlands p.g.a. samarbetsavtal mellan lärosäten eller datainsamling. I vissa fall kan detta leda till svårigheter att delta i obligatoriska baskurser. FUN har uppmärksammat problemet och arbetar för ett mer genomtänkt utbud av obligatoriska baskurser och ökat utnyttjande av video- och webbkonferenssystem när så är praktiskt möjligt. Andra åtgärder som övervägts är ett ökat utbud av distanskurser och utnyttjande av kurser på avancerad nivå i forskarutbildningen.

SLU betonar vikten av att forskarutbildningen utformas individuellt. Riktlinjerna anger: "Vägen mot målen, dvs. utbildningens innehåll och utformning, kan skilja mellan doktorander beroende på bl.a. doktorandens förkunskaper och avhandlingsarbetets karaktär. Handedare och doktorand ska forma en gemensam förståelse av vad examensmålen innebär för just dem, dvs. formulera individuella lärandemål för utbildningen. Varje planering och uppföljning ska innehålla en diskussion av doktorandens nuvarande kunskaper och färdigheter i relation till lärandemålen."

På medarbetarwebben finns instruktioner och blanketter för ansökan om antagning, individuell studieplan, halvtidsuppföljning, ansökan om disputation eller licentiatseminarium m.m. Från 1 januari 2017 infördes en reviderad version av mallen för den individuella studieplanen där en uppföljning av doktorandens utveckling mot examensmålen är inkluderad.

Den individuella studieplanen följs upp och uppdateras årligen, vid väsentliga förändringar och när annars behov uppstår. Rutinerna för när den årliga uppföljningen sker för varje enskild doktorand varierar mellan institutionerna och FUN ser för närvarande över dessa rutiner för att säkerställa att uppföljning sker tillräckligt ofta. Variation förekommer beroende på om uppföljning sker en gång per kalenderår eller en gång per nettostudieår, om studietiden räknas individuellt för varje doktorand eller om alla planer vid institutionen följs upp vid en given tidpunkt på året, samt huruvida längre tids frånvaro från studierna p g a

exempelvis föräldraledighet eller sjukdom förlänger tidsintervallet mellan uppföljningarna. Efter halva nettostudietiden sker dessutom en halvtidsuppföljning av alla doktorander i utbildning till doktorsexamen. Vid halvtidsuppföljningen medverkar en extern granskare med erfarenhet av forskning och forskarutbildning och med sådan kompetens att denne skulle kunna ingå i en betygsnämnd.

Fakulteten utser på förslag från institutionen huvudhandledare och biträdande handledare. Dessa ska ha rätt kompetens för handledning, men även att bedöma hur examensmålen ska uppnås och är väl informerade om vad som är deras uppgift. Vid disputationen eller licentiatseminariet prövas om doktoranden har uppnått examensmålen av en oberoende grupp (betygsnämnden) som också har rätt kompetens och är väl informerade om sin uppgift.

SLU har följande riktlinjer för att säkerställa att den som ansöker om examen har uppnått examensmålen:

- Varje doktorand ska ha minst två handledare, varav en är huvudhandledare.
- Huvudhandledare ska vara antagen som docent eller professor, ha anställning vid SLU, vara anställd vid samma institution som doktoranden är antagen till och ha dokumenterad utbildning i handledarpedagogik som är likvärdig den utbildning som krävs för att bli antagen som docent vid SLU. Efter genomgången kurs i forskarhandledning ska handledaren bland annat kunna beskriva forskarutbildningens organisation och mål vid SLU.
- Huvudhandledare ansvarar för att bedöma om doktoranden har nått examensmålen och att avhandlingen är av inom disciplinen erkänt god vetenskaplig kvalitet. Efter ansökan beslutar fakultetsnämnden om avhandlingen kan försvaras på ett licentiatseminarium respektive på en disputation.
- Opponenten ska ha doktorsexamen och ordförande ska vara anställd vid SLU. Betygsnämndens ledamöter ska ha doktorsexamen och majoriteten av dem ska vara antagna som eller ha en vetenskaplig kompetens som enligt fakultetsnämndens bedömning motsvarar den som krävs för att bli antagen som docent inom relevant ämne. Fakultetsnämnden kan medge undantag för att i särskilda fall tillåta en betygsnämndsledamot utan doktorsexamen medverka i betygsnämnden. Betygsnämnden vid disputation ska ha minst en ledamot som inte är verksam vid SLU och som är anställd vid ett annat universitet än SLU. Endast en ledamot kan vara anställd vid samma fakultet men inte samma institution som doktoranden tillhör. Reservledamot utses om betygsnämnden ska bestå av tre ledamöter och kan vara anställd vid samma institution som doktoranden tillhör. Inget jäv får förekomma mellan opponent eller ledamot i betygsnämnden och doktorand eller handledare.
- Inför en disputation och licentiatseminarium ska fakultetskansliet informera betygsnämndsledamöterna om examensmål och hur disputationsakten ska genomföras. Dessutom ska fakultetskansliet informera opponent, respondent och ordförande om deras respektive uppdrag och om hur disputationsakten ska genomföras.

I ansökan för licentiatseminarium föreslås ordförande och betygsnämnd, med tre ledamöter och en reservledamot. De föreslagna ska ha accepterat uppdraget och undertecknat en jävsdeklaration innan de föreslås till fakultetsnämnden som beslutar. Huvudhandledare, biträdande handledare får inte vara ledamot i betygsnämnden eller vara ordförande. Ordförande vid licentiatseminarium ska vara anställd vid SLU. Ledamöterna ska ha

doktorsexamen och minst en ska vara anställd vid annan fakultet än doktoranden. En ledamot kan vara anställd vid samma institution som doktoranden tillhör. Vid fakulteten accepteras endast sammanläggningsavhandlingar. Enligt SLU-riktlinjerna ska en sådan avhandling för doktorsexamen innehålla minst tre delarbeten. Doktoranden ska vara förstaförfattare eller motsvarande till minst två av arbetena och minst ett av arbetena ska vara accepterat för publicering i en sakkunniggranskad internationell vetenskaplig tidskrift. En avhandling för licentiatexamen ska innehålla minst ett delarbete och doktoranden ska vara förstaförfattare eller motsvarande på minst ett av arbetena.

Införande av obligatorisk förhandsgranskning av alla avhandlingar diskuterades på senaste mötet med FUR eftersom två av de fyra fakulteterna på SLU idag har förhandsgranskning, och de två andra överväger om de borde införa det.

Genom den nya mallen för individuell studieplan, inklusive rutinen för dess uppföljning, och informationen inför disputation eller licentiatseminarium tydliggörs examensmålen, lärandemålen, utbildningsaktiviteterna och måluppfyllandet under hela utbildningen och vid examinationen. Avsikten är att uppnå progression och en god koppling mellan examensmål, lärandemål, lärandeaktiviteter och examination.

B. Systematisk uppföljning görs av utbildningens utformning och genomförande i syfte att säkerställa måluppfyllelsen. Resultaten av uppföljning omsätts i åtgärder för kvalitetsutveckling och återkoppling sker till relevanta intressenter.

Den årliga uppföljningen av den individuella studieplanen ska göras av doktorand och handledare vid ett formellt möte och ska baseras på den allmänna studieplanen för forskarutbildningsämnet, ett aktuellt Ladokutdrag och rätt version av den individuella studieplanen. Uppföljningen ska relatera till de individuella lärandemålen och man ska bedöma hur utbildningen fungerar, om utbildningen kan fullföljas enligt nuvarande planering, vilka åtgärder som kan vidtas för att stärka utbildningen och hur planerna för kommande år ser ut. Det finns en checklista till stöd för den årliga uppföljningen. Uppföljningen dokumenteras i den individuella studieplanen. Doktoranden och huvudhandledaren beskriver hur utbildningen har utvecklats genom lärandeaktiviteter på olika områden (avhandlingsarbete, kurser, vistelser utomlands, konferenser, undervisningsarbete, annat institutionsarbete, fackliga förtroendeuppdrag och avbrott i studierna) och hur aktiviteterna har dokumenterats. Doktoranden och huvudhandledaren bedömer tillsammans också i vilken grad de olika examensmålen för utbildningen har uppnåtts (angett som en andel av respektive mål) samt om studierna av någon anledning har fördröjts. Huvudhandledaren och doktoranden skriver under åtagandedelen, dokumentationen av uppföljningen och uppfyllandet av examensmålen varefter hela studieplanen diarieförs och arkiveras. Undertecknandet innebär att åtagandedelen blir giltig som längst ett kalenderår från den dagen. Enskilda institutioner kan utforma extra rutiner med seminarier och diskussioner i samband med den årliga uppföljningen. På vissa institutioner diskuteras studieplanerna översiktligt av en handledarkommitté, i syfte att identifiera problem och ge råd och stöd till de berörda handledarna.

Efter två års nettostudietid genomförs en halvtidsuppföljning av doktorander i utbildning till doktorsexamen. Före halvtidsuppföljningen håller doktoranden ett institutionsseminarium

där han/hon uppvisar tillräcklig förmåga att muntligt presentera sitt avhandlingsarbete, diskutera och analysera generella och specifika metoder inom ämnesområdet, samt självständigt diskutera och analysera sina resultat. Den muntliga presentationen ska bedömas av en person som är docent eller har en vetenskaplig kompetens som enligt fakultetsnämndens bedömning motsvarar den som krävs för att bli antagen som docent inom relevant ämne. Handledare eller annan person med intressekonflikt får inte vara bedömare. Slutsatser och kommentarer från bedömningen ska relateras till de individuella lärandemålen och ämnets karaktär och diskuteras med doktoranden i samband med årsuppföljningen.

I samband med uppföljningen ska handledare, doktorand och en representant utsedd av FUN ta ställning till om de allmänna förutsättningarna för utbildningens och avhandlingsarbetets genomförande på institutionen respektive inom forskningsprojektet är tillräckliga goda. Enskilda institutioner kan utforma extra rutiner med seminarier och diskussioner i samband med halvtidsuppföljningen. Halvtidsuppföljningen rapporteras på särskild blankett till FUN tillsammans med en aktuell individuell studieplan. På blanketten beskrivs utbildningens status, om den följer den individuella studieplanen och vilka eventuellt större förändringar i planeringen som gjorts. Doktoranden, huvudhandledaren och prefekten intygar med underskrift att de bedömer att de allmänna förutsättningarna för utbildningens och avhandlingsarbetets genomförande på institutionen respektive inom forskningsprojektet är tillräckligt goda. I en del fall har institutionen redan före rapporteringen vidtagit åtgärder för att säkerställa utbildningen och kan rapportera om dessa.

Baserat på rapporten bedömer FUN om förutsättningarna för det fortsatta avhandlingsarbetet och forskarstudierna är tillräckligt goda. I det fall FUN bedömer att så inte är fallet kan institutionen uppmanas att vidta lämpliga åtgärder. I SLU-riktlinjerna anges vad som ska göras om utbildningen inte fungerar. Om FUN bedömer att en enskild doktorands utbildning eller förutsättningar för utbildningen har allvarliga brister, eller om någon av parterna begär det, ska FUN agera i enlighet med SLU-riktlinjerna.

Resultat av uppföljningar av SLU:s kvalitetssäkringssystem (beskrivet ovan) sammanställs så att fakultetsnämnd och rektor vid en årlig kvalitetsdialog tillsammans kan identifiera var utveckling och förbättring krävs.

De som arrangerar generella kurskurser måste redovisa sammanställningar av kursvärderingen för att få sin ersättning från FUR. Det finns en universitetsgemensam mall för kursvärderingar som rekommenderas. FUR följer upp kursutbudet och dess kvalitet i samband med beslut om budget. Fakultetens Forskarskola begär också in kursvärderingar för de ämneskurser som har finansierats av Forskarskolans budget och går igenom dem inför nästa års budget.

Aspektområde: Utformning, genomförande, resultat

Aspekt: Måluppfyllelse – färdighet och förmåga

Bedömningsgrunder:

A. Utbildningen säkerställer genom utformning, genomförande och examination att doktoranderna, när examen utfärdas, visar förmåga att planera och med adekvata metoder bedriva forskning och andra kvalificerade (konstnärliga) uppgifter inom givna tidsramar samt såväl i nationella som internationella sammanhang muntligt och skriftligt med auktoritet kan presentera och diskutera forskning och forskningsresultat i dialog med vetenskapssamhället och samhället i övrigt. Doktoranderna ska också visa förutsättningar för att såväl inom forskning och utbildning som i andra kvalificerade professionella sammanhang bidra till samhällets utveckling och stödja andras lärande.

Se svaren under "Aspekt Måluppfyllelse – kunskap och förståelse, del A".

Doktoranderna uppmuntras regelmässigt att ta en eller flera av baskurserna som SLU erbjuder eller motsvarande kurser. Baskurserna "Teaching in higher education", "Information retrieval and scientific communication", "How to write and publish a scientific paper", "How to present research for scientific colleagues" och "To communicate science" erbjuds regelbundet och tränar doktoranderna i pedagogik och kommunikation.

Doktoranderna uppmanas regelmässigt att delta i och presentera sin forskning på seminarier och konferenser, såväl muntligt som med poster. De flesta institutioner håller interna seminarier där doktorander deltar och själva presenterar och diskuterar sin egen och andra doktoranders forskning. Exempel på inhemska konferenser är Elmia Lantbruk, Veterinärkongressen (Sveriges Veterinärförbund), Utfodrings- och djurhälsokonferensen (Växa) Djurskyddskonferens (Jordbruksverket) och seminarier på Centre for Reproductive Biology Uppsala. Exempel på utländska vetenskapliga konferenser där doktorander kan delta är: European Society for Domestic Animal Reproduction (ESDAR), Copenhagen workshop on endocrine disruptors (COW), British Veterinary Camelid Society (BVCS), European College Society of Clinical Pathology (ESVCP), One Health EcoHealth, European Congress of Veterinary Dentistry, European College of Veterinary Internal Medicine (ECVIM), American College of Veterinary Internal Medicine (ACVIM), European College of Veterinary Surgery (ECVS), American College of Veterinary Surgery (ACVS), International Congress on Animal Hygiene, World Buiatrics Congress, Annual Meeting of the European Federation of Animal Science och International Conference on Production Diseases in Farm Animals. Något krav på deltagande i seminarier finns inte.

Vissa doktorander undervisar på sin institution, t.ex. genom att föreläsa inom sitt ämnesområde eller handleda kandidatarbeten. Doktorander kan vara biträdande handledare av examensarbeten på masternivå. Många doktorander deltar i institutionens övriga verksamhet för att få fördjupade kunskaper om t.ex. kliniktjänstgöring och obduktionsverksamhet. I de flesta fall läggs sådant arbete utanför doktorandstudierna, men det kan vara motiverat att inkludera det vilket i så fall ska beskrivas i den individuella studieplanen.

Fakulteten eftersträvar att alla doktorander har en CV-sida på hemsidan med information som är synlig för alla inom och utanför SLU.

Vid den årliga uppföljningen av den individuella studieplanen (beskriven ovan) kan handledare och doktorand gå igenom hur forskarutbildningen har utvecklats år för år, progression. Det är ett viktigt verktyg för att kunna uppnå lärandemålen som regleras av högskoleförordningen och den individuella studieplanen. Halvtidsuppföljningen är ett annat verktyg som kan hjälpa doktoranden att få överblick över hur långt han/hon har kommit och vad som återstår. Halvtidsseminariet speglar färdighet och förmåga hos doktoranden halvvägs genom forskarutbildningen. En väl utformad individuell studieplan snarast efter antagning är viktigt för att kunna följa upp att olika utbildningsdelar har slutförts.

Det är viktigt att doktoranden inte ges ett projekt som är alltför stort, tidskrävande eller svårt att genomföra. Om det skulle hända bör doktoranden ges stor frihet att säga ifrån så att man kan planera om projektet eller doktorandens roll i det i tid. Om det får gå alltför långt innan ett sådant problem upptäcks kommer tid och lönebidrag att förbrukas till ingen nytta. Eftersom åtta av de undersökta doktoranderna i denna utvärdering nyligen har påbörjat sin forskarutbildning är det svårt att kommentera utvecklingen i de enskilda fallen.

B. Systematisk uppföljning görs av utbildningen för att säkerställa att utbildningens utformning och genomförande är av hög kvalitet och att doktoranderna uppnår målen. Resultaten av uppföljning omsätts vid behov i åtgärder för kvalitetsutveckling och återkoppling sker till relevanta intressenter.

SLU har en samlad forskarutbildning, det vill säga alla fakulteterna följer samma universitetsgemensamma riktlinjer, har en likformig organisation och likformiga beslutsordningar. SLU:s kvalitetssäkringssystem (beskrivet ovan) följer med hjälp av kvalitetsstandarder och därtill kopplade indikatorer systematiskt upp hela utbildningsprocessen.

Aspektområde: Utformning, genomförande, resultat

Aspekt: Måluppfyllelse – värderingsförmåga och förhållningssätt

Bedömningsgrunder:

A. Utbildningen säkerställer genom utformning, genomförande och examination att doktoranderna, när examen utfärdas ska visa intellektuell självständighet, (konstnärlig integritet), och vetenskaplig redlighet/forskningsmässig redlighet samt förmåga att göra forskningsetiska bedömningar. Doktoranden ska också ha nått fördjupad insikt om vetenskapens/konstens möjligheter och begränsningar, dess roll i samhället och människors ansvar för hur den används

Baskurserna "Philosophy of science and Research ethics/Ethics of science/Combined ethics and philosophy of science" (de olika forskningsetiskurserna uppfyller alla SLU:s krav för utbildning i forskningsetik men har lite olika format beroende på var de genomförs och vem som leder dem) genomförs regelbundet. Även under kursen "Laboratory animal science" tränas etiska forskningsbedömningar. I dessa kurser ingår frågor om vetenskaplig och forskningsmässig redlighet, vetenskapens möjligheter och begränsningar, dess roll i samhället och människans ansvar för hur den används.

Se ovan under bedömningsgrund 2.1.A för en beskrivning av SLU-gemensamt arbete.

B. Systematisk uppföljning görs av utbildningen för att säkerställa att utbildningens utformning och genomförande är av hög kvalitet och att doktoranderna uppnår målen. Resultaten av uppföljning omsätts vid behov i åtgärder för kvalitetsutveckling och återkoppling sker till relevanta intressenter.

SLU har en samlad forskarutbildning, det vill säga alla fakulteterna följer samma universitetsgemensamma riktlinjer, har en likformig organisation och likformiga beslutsordningar. SLU:s kvalitetssäkringssystem (beskrivet ovan) följer med hjälp av kvalitetsstandarder och därtill kopplade indikatorer systematiskt upp hela utbildningsprocessen.

Arbetslivets perspektiv

Bedömningsgrunder:

A. Utbildningen är användbar och förbereder doktorander för ett föränderligt arbetsliv. Hur utbildningens användbarhet och förberedelse för arbetslivet säkerställs genom utbildningens innehåll och utformning.

De flesta doktorander får träning i att söka bidrag, oftast för konferensresor och dylikt men även annat, vilket förbereder dem för en framtid som forskare. Där får de även träning i att lägga fram frågeställningar, sammanfatta så att bedömare kan förstå, etc. Under sin forskarutbildning, tränas doktoranden i projektledning och mognar och tar mer ansvar i sitt/sina egna projekt ju närmare hon/han kommer disputationen.

Se beskrivning ovan av i vilken utsträckning doktoranderna ges möjlighet till institutionstjänstgöring eller dylikt i form av undervisning, administrativt arbete eller annat arbete.

Baskursen "Leading organisations, projects and processes" syftar till att ge en allmän introduktion till organisation och ledarskap, förbereda doktoranden för arbetslivet och en karriär efter examen, uppmuntra och stödja doktorandens personliga utveckling, uppmuntra en positiv inställning till en karriär som ledare och chefer, samt skapa kontakter mellan universitet och icke-akademiska organisationer. SLU:s karriärstöd är tillgängligt för doktorander.

Doktorander med veterinärexamen har möjlighet att påbörja en internationell residencyutbildning, som i vissa fall även kan genomföras parallellt med forskarstudierna. Det finns ca 25 olika sådana utbildningar (*colleges*) och de kräver ett antal kurser och praktisk färdighetsträning. Det måste även finnas en handledare som redan är Diplomate. Vid färdigt residency (normalt sett 3 år heltid) och avlagd Diplomateexamen så ökar anställningsbarheten avsevärt, både inom akademien (där Diplomatestatus börjar krävas till högre tjänster i många para- och kliniska ämnen). Inom de flesta colleges är kravet att färdigställa två vetenskapliga arbeten, varav minst ett som försteförfattare, som måste publicerats för att erhålla Diplomatestatus. Om den totala tiden att erhålla doktorstitel och Diplomateexamen p.g.a. synergier i forskningsdelen, blir Universitetet mer attraktivt som arbetsplats och söktrycket till båda utbildningsplatserna ökar. Därmed ökar även kompetensen/kvalitén på de som antas. Då ökar i sin tur attraktiviteten på "produkten" från universitetet till framförallt det privata arbetslivet.

Fakulteten har ingen uppbyggd alumnverksamhet för de som har disputerat och lämnat SLU. Däremot har några post docs nyligen startat en Future Faculty Club som träffas regelbundet för att stärka ställningen för unga forskare vid SLU.

B. Utbildningens utformning och genomförande följs systematisk upp för att säkerställa att den är användbar och förbereder för arbetslivet. Resultaten av uppföljning omsätts vid behov i åtgärder för kvalitetsutveckling och återkoppling sker till relevanta intressenter.

Fakultetsnämnden har tre externa representanter (Svenska Kennelklubben/Agria, Jordbruksverket, Rådgivare inom lantbrukssektorn) som får presentationer om vad som är

på gång inom forskarutbildningen och som har möjlighet att både ställa frågor och ge förslag på hur vi kan göra doktoranderna mer anställningsbara utanför SLU.

Forskarutbildningskurser kan tas fram i samråd med näringen, eller i vissa fall ges av den.

Konferenser organiserade av näringen, där doktorander presenterar och diskuterar sin forskning, förekommer regelbundet, t ex Veterinärkongressen.

Kontakter med näringen i allmänhet, som ger underlag för forskningsprojekt som är relevanta för näringen, sker via handledarnas kontakter med olika företag och myndigheter både nationellt och internationellt. Företagsdoktorander har ökat inom fakulteten och av de doktorander som nu utvärderas är tre företagsdoktorander (två på Sveriges veterinärmedicinska anstalt och en på Anicura).

Projektansökningar till näringens finansiärer (SLF, myndigheter, djurskyddsorganisationer, företag) bidrar till att inriktningen på doktorandprojekt blir relevanta för näringen

VH-fakulteten har idag ett samarbete med Uppsala universitet (U-Share), där även utbytet av Post-docs skall underlättas. Det innebär att nyligen disputerade kommer kunna vidareutbilda sig och starta egen forskning, mer tydligt skild från sin handledargrupp, utan att behöva flytta. Detta kan vara attraktivt då många har förhållande och små barn vid disputation och kan ibland ha svårt av familjeskäl att flytta till annan ort/land. Detta hämmar då den nydisputerades karriärmöjlighet och fördröjer den möjliga tid som finns att konkurrera om högre tjänster inom universitetet.

SLU:s kvalitetssäkringssystem (beskrivet ovan) har som övergripande syfte att undersöka om SLU uppnår den standard som de universitetsgemensamma styrdokumenterna anger.

Uppföljningsresultatet sammanställs så att fakultetsnämnd och rektor vid en årlig kvalitetsdialog tillsammans kan identifiera var utveckling och förbättring krävs. Vid den nästkommande kvalitetsdialogen återkopplas till resultatet av den föregående dialogen.

Doktoranders perspektiv

Bedömningsgrunder:

A. Utbildningen verkar för att doktoranderna tar en aktiv del i arbetet med att utveckla utbildningen och läroprocesser.

Fakultetens doktorander har ett Doktorandråd bestående av ordförande, vice ordförande, sekreterare, webmaster, kassör och en suppleant. Doktorandrådets syfte är att främja intressena hos de forskarstuderande vid Fakulteten för Veterinärmedicin och Husdjursvetenskap. Doktorandrådet har öppna styrelsemöten (öppna för alla doktorander att delta) ca en gång i månaden. Doktorandrådet eftersträvar att besätta alla sina poster för att få en starkare doktorandröst i olika beslutande organ. I dagsläget har rådet doktorandrepresentanter i FUR (en ledamot, en suppleant), fakultetsnämnden (en ledamot, en suppleant), FUN (3 ledamöter, en suppleant), SLUSS (en ledamot, suppleant vakant), fakultetens docentnämnd (en ledamot, en suppleant) och GS-VMAS (3 representanter). Dessutom finns ansvarig för doktorandfika (2 representanter) och lunchseminarier (en ansvarig, en vakant). Däremot saknas representanter i valberedningen (2 vakanta). På institutionsnivå har Doktorandrådet representanter i ledningsgruppen för 7 av 8 institutioner, och de 3 institutioner som nu utvärderas har alla doktorand-representanter. Rådet anordnar "doktorandfika" varje måndag eftermiddag för att doktoranderna ska kunna diskutera aktuella frågor och stötta varandra. I FUN ingår en doktorand i granskningsgruppen av alla ansökningar och en doktorand är alltid justeringsperson på protokollen. På Fakultetsnämndens sammanträden har doktorandrådet en stående egen punkt där de får rapportera vad som är aktuellt och vilka frågor de vill lyfta fram. Doktoranderna deltar i beslutsprocesser, inklusive beredning av frågor som rör forskarutbildning, genom att FUR kontinuerligt håller SLUSS informerat om de beslutande organ som finns, och att studenterna ska erbjudas plats i alla beredande och beslutande organ som rör utbildningen. FUR har åtta ledamöter varav fyra är doktorandrepresentanter (en per doktorandråd).

Vid uppföljning och revidering av den individuella studieplanen tas även den fysiska och psykosociala arbetsmiljön upp. Under 2016 genomförde SLU en medarbetarundersökning där doktorandgruppen kunde särskiljas från övrig personal. Där visade sig stress rapporteras av många doktorander. Efter detta har kontaktpersonen på Institutionen för kliniska vetenskaper börjat genomföra en åtgärds- och uppföljningsplan av stressen hos doktoranderna på institutionen genom att samla in synpunkter och göra ett utkast till handlingsplan (t.ex. utbildning av handledarna i rutiner och regelverk). På Institutionen för husdjurens miljö och hälsa har man sedan flera år erbjudit alla doktorander en referensperson utanför handledargruppen att prata med. Doktoranden ska erbjudas ett årligt medarbetarsamtal med någon utanför den egna handledargruppen och detta kan vara enhetschef, avdelningschef eller prefekt. Ibland är avdelningschef och huvudhandledare samma person, och då faller det sig naturligt att doktoranden har sitt medarbetarsamtal med sin chef. Exakt hur samtalet erbjuds varierar dock mellan institutionerna. Om doktoranden har sitt medarbetarsamtal med någon annan än huvudhandledaren är det viktigt att dokumentera det som överenskommits och att meddela huvudhandledaren det som rör denna. Såväl positiva som negativa synpunkter bör noteras. Mentorerna från näringslivet eller andra myndigheter kan vara till stort stöd för en doktorand.

B. Utbildningen följs systematiskt upp för att säkerställa att doktorandinflytandet används i kvalitetssäkring och utveckling av utbildningen. Resultaten av uppföljning omsätts vid behov i åtgärder för kvalitetsutveckling och återkoppling sker till relevanta intressenter.

SLU genomför med ojämna intervall en enkätundersökning till samtliga doktorander och den kallas "SLU PhD Student Satisfaction Survey". Den kommer att genomföras under 2017, och den har tidigare genomförts under 2006, 2011 och 2013. Enkätens syfte, omfattning och genomförande har godkänts av FUR. Endast två personer i den centrala studieadministrationen har tillgång till svarsdatabasen. Enkätresultaten analyseras och publiceras på sätt som skyddar enskilda svarandes integritet. Det kan innebära att det inte är möjligt att redovisa svar per institution utan bara per fakultet. Enkätresultaten används av alla nivåer på universitetet, från rektor via fakultetsnämnder, studierektorer till handledare och doktorander, vid utveckling och förbättring av forskarutbildningen.

På Institutionen för husdjurens miljö och hälsa hålls alltid ett avslutande samtal med anställda som slutar sin tjänst, vilket inkluderar doktorander. De avslutande samtalen dokumenteras och skrivs under av doktorand och huvudhandledare och lämnas sedan till personalhandläggaren för diarieföring. I de fall då en doktorand övergår i annan tjänst på institutionen har även avslutande samtal hållits med denna eftersom man vill fånga upp frågor från doktorandutbildningen som kan vara viktiga att förbättra. Punkter att föra vidare från det avslutande samtalet tas av personalhandläggaren till prefekten för vidare hantering. Prefekten kan här lämna över frågor angående forskarutbildningen till kontaktpersonen som har detta delegerade ansvar. På institutionen för biomedicin och veterinär folkhälsvetenskap hålls avslutande samtal och fokus är på karriärrådgivning, samt att vara referensperson i framtiden. Dokumentation av avslutningssamtalen görs inte. På institutionen för kliniska vetenskaper hålls inga avslutande samtal.

Där det uppstår problem i handledningen av doktoranderna kan det föras vidare till möten med Lokala samverkanskommittén vid institutionen för husdjurens miljö och hälsa där det finns en doktorandrepresentant. Institutionen för kliniska vetenskaper har också en lokal samverkansgrupp som sammanträder minst 4 ggr/år där även doktorandernas situation tas upp. På SLU i Uppsala omfattar den Lokala samverkanskommittén flera institutioner inom VHC och det är oklart om doktorandfrågor hanteras på deras möten. Problem kan även tas upp i institutionernas ledningsgrupp eller handledargrupp. På institutionen för kliniska vetenskaper uppmanas doktoranderna att vid problem komma först till kontaktpersonen för forskarutbildning och sedan till prefekten. Kontaktpersonen för forskarutbildning och avdelningschefen (eller om avdelningschefen är handledare, prefekt) inventerar problemet och för dialog med inblandade om lösning. Vid behov utnyttjas även andra administrativa stödfunktioner. Fakultetsledningen informeras i allvarliga fall. Institutionen för kliniska vetenskaper försöker starta doktorandmentorsystem, doktorander som har kommit längre i utbildningen är mentorer åt de som nyss börjat, men det har inte kommit igång ännu. Man har dock aktiva doktorandrådsrepresentanter som gärna sprider information och talar om att de finns vid de träffar kontaktpersonen har med doktoranderna. Kontaktpersonen har ett inofficiellt doktorandråd med just nu åtta doktorander från olika delar av institutionen för kliniska vetenskaper som hon träffar en gång per termin och försöker stämma av läget

generellt i doktorandgruppen. Dessa åtta har också gått med på att vara stödjande för övriga doktorander om de av någon anledning inte vill gå till kontaktpersonen eller prefekten med sina problem. På institutionen för biomedicin och veterinär folkhälsovetenskap har man som rutin att om doktoranderna får problem som inte kan lösas omedelbart, tas det upp i institutionens ledning som samråder med personalenheten för att finna lösningar. Doktoranderna hanteras som vanligt personalproblem.

Doktorandombud och forskarutbildningshandläggare på planeringsavdelningen är adjungerade till SLUSS doktorandnämnd och deltar i deras möten för en kontinuerlig dialog om studiebevakningen. Doktorander som upplever problem med sin handledning kan uppmanas att prata med doktorandombudsmannen.

När det gäller återkoppling på vad som görs för att förbättra doktorandernas situation kan det vara svårt att ha överblick över varje enskild doktorands situation. Det är dock viktigt att doktoranden känner till att förutom huvudhandledare och handledargruppen finns de flera olika instanser och personer att kontakta om det blir problem och att det är bättre att säga ifrån om forskarutbildningen inte fungerar och få hjälp med att åtgärda eventuella problem. Denna information kan doktoranden få i samband med introduktionen på institutionen, via väl utformade hemsidor på medarbetarwebben och via doktorandhandboken som Doktorandrådet har sammanställt (ännu ej publicerad på webben).

Jämställdhetsperspektiv

Bedömningsgrunder:

A. Ett jämställdhetsperspektiv är integrerat i utbildningens utformning och genomförande.

SLU ska präglas av öppenhet, jämställdhet och inkluderande, se SLU:s värdegrund under verksamhetsidé, vision och mål på [externwebben](#). Universitetet tar tillvara den mångfald som anställda och studenters olika bakgrund, livssituation och kompetens tillför. Lika villkor innebär att alla anställda, studenter och sökande ska känna sig välkomna och ges lika villkor oavsett kön, sexuell läggning, könsöverskridande identitet eller uttryck, funktionsnedsättning, etniskt ursprung, religion, annan trosuppfattning eller ålder. Lika villkorsarbetet omfattar alla anställda och studenter och ska ske i samverkan mellan arbetsgivare och arbetstagare samt mellan universitetet och studentkårerna. I arbetet med Lika villkor ingår aktiva åtgärder i arbetslivet och i utbildning enligt diskrimineringslagen (SFS 2008:567) samt åtgärder för ökad tillgänglighet enligt SFS 2001:256.

VH-fakulteten har ett Lika villkorsutskott där en doktorand ingår som ordinarie ledamot tillsammans med en ordinarie forskningsledamot, två studeranderepresentanter från vardera av de två studentkårerna (Veterinärmedicinska förbundet, ULS) samt ordförande och tillika vice dekan med ansvar för forskarutbildning och lika villkor. Lika villkorsutskottet har möten fyra gånger per år och till de mötena bjuds även institutionernas kontaktpersoner in. Utskottet har ordnat ca ett seminarium per termin där frågor kring lika villkor tas upp. Ett seminarium var inriktat på utländska doktoranders, post docs och forskares upplevelser av att börja jobba på SLU. Några saker som framkom då var att det är svårt för doktorander som flyttar till Uppsala att hitta bostäder, särskilt när de inte kommer från Sverige och att doktorander kan känna sig utanför den sociala gruppen när man pratar svenska på möten och vid fika och lunch, e-mail från ledningen är på svenska och man inte hittar information på engelska på hemsidor och dylikt. Efter detta seminarium har vi försökt sprida denna information till institutionerna så att man blir bättre på att prata och skriva engelska när man har utländska doktorander. Fakulteten har även anordnat en kurs i svenska som Folkuniversitetet stod för, men på campus direkt efter arbetsdagens slut för att göra det enkelt att delta. Fakultetens arbete med lika villkor presenteras på [medarbetarwebben](#) där information till anställda och studenter presenteras, men den är inte tillgänglig på SLU:s publika [externwebb](#).

SLU:s riktlinjer kräver att båda könen är representerade i handledargruppen. Vid antagningen till forskarutbildningen kontrolleras att det finns både kvinnor och män i den föreslagna handledargruppen. Vid ansökan till FUN om att få försvara en licentiatavhandling eller doktorsavhandling granskas också att det finns både kvinnor och män i betygsnämnden. Om det inte finns representanter av båda könen i handledargruppen eller betygsnämnden kan FUN uppmana de sökande att ändra detta alternativt motivera särskilt varför båda könen inte kan representeras. Ett giltigt skäl kan vara att ämnesområdet är smalt och någon av handledarna har sampublicerat med personer som annars hade kunnat komma ifråga i betygsnämnden.

Av de doktorander som ingår i den aktuella granskningen är sju kvinnor och två män. Totalt på fakulteten finns en övervikt av kvinnliga doktorander. Alla nya doktorandanställningar

måste annonseras enligt SLU:s riktlinjer. Det är normalt den blivande huvudhandledaren och andra sakkunniga på institutionen som väljer toppkandidater att intervjua. Urvalet sker utifrån meriter och inte könstillhörighet. Vid antagning till forskarutbildningen tar FUN inte hänsyn till kandidatens kön. Även prefekterna har ett ansvar när ansökningar om antagning till forskarutbildningen skickas till FUN. Prefekterna skulle eventuellt kunna överväga jämställdhetsfrågan mer än vad som nu sker. För att kunna göra det behöver de få mer stöd från fakulteten och SLU om hur de ska inkludera dessa frågor i planeringen av institutionens verksamhet. En handledare kan överväga anställning av en manlig doktorand om det finns två toppkandidater av olika kön med i övrigt samma meriter och förutsättningar att genomföra forskarutbildningen.

B. Systematisk uppföljning görs för att säkerställa att utbildningens utformning och genomförande främjar jämställdhet. Resultaten av uppföljning omsätts vid behov i åtgärder för kvalitetsutveckling och återkoppling sker till relevanta intressenter.

Genom SLU-riktlinjerna säkerställs att jämställdhetsperspektivet är integrerat i forskarutbildningens utformning och genomförande. SLU:s kvalitetssäkringssystem som infördes 2017 följer, med hjälp av kvalitetsstandarder och därtill kopplade indikatorer (vad gäller jämställdhet kan till exempel nämnas: Jämställdhet och annan likabehandling främjas på kort och på lång sikt), systematiskt upp hela utbildningsprocessen. Systemets övergripande syfte är att undersöka om SLU uppnår den standard som de universitetsgemensamma styrdokumenterna anger. Uppföljningsresultatet sammanställs så att fakultetsnämnd och rektor vid en årlig kvalitetsdialog tillsammans kan identifiera var utveckling och förbättring krävs. Vid den nästkommande kvalitetsdialogen återkopplas till resultatet av den föregående dialogen. Rektors råd för forskarutbildningen, ett för universitetet och fakulteterna gemensamt organ, stödjer och samordnar fakultetsnämndernas kvalitetsfrämjande åtgärder.

Prefekten ansvarar för anställdas arbetsmiljö och lika villkorsarbete på institutionen. Dekaner ansvarar för att det bedrivs ett planmässigt och aktivt lika villkorsarbete på fakultets- och institutionsnivå. Som underlag har de, förutom information som fakulteten själv tagit fram, fakultetspecifika resultat från medarbetarundersökningar av arbetsmiljö och doktorandspegeln.

Det är prefekten på den institution där doktoranden är anställd som via delegationsordningen ska se till att doktoranden får samma behandling som alla andra anställda på institutionen. Med de nya reglerna för jämställdhet (<http://www.do.se/framja-och-atgarda/nyheter-diskrimineringslagen/>) som infördes den 1 januari 2017 ställs det hårdare krav på att prefekterna ska åtgärda problem som uppstår rörande jämställdheten för alla anställda, inklusive doktoranderna, och att dessa åtgärder ska dokumenteras. SLU jobbar för närvarande med att utveckla instruktioner till prefekterna hur deras arbete med identifiering av eventuella problem, åtgärder, dokumentation och uppföljning ska gå till. Jämställdhet för högskolor och universitet (JiHU) har som syfte att verksamheten ska bidra till att nå det jämställdhetspolitiska målet att kvinnor och män ska ha samma makt att forma samhället och sitt eget liv (<http://www.genus.se/om-oss/vara-uppdrag/jihu/>), och en

person på Planeringsavdelningen arbetar med SLU:s rapport som ska lämnas till regeringen i maj 2017.

Relevanta åtgärder från FUN är krav på att båda könen finns representerade i handledargrupperna och vid disputation och licentiatförsvar.

Återkoppling av det arbete som görs för jämställdhet och lika villkor sker framförallt idag via information till fakultetsnämndens ledamöter i sammanträden och till prefekterna vid prefekträdmöten. Vicedekanan för forskarutbildning och lika villkor skriver ett dekanbrev några gånger per år och då läggs lika stor vikt vid att beskriva vad som har gjorts och vad som planeras inom båda områdena. Medarbetarwebben är en annan plats där lika villkorsutskottet försöker sprida information om vad som är aktuellt inom området.